

2015-03-23

Dnr 14/03092

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Från analog till digital marksänd radio – en plan från Digitalradiosamordningen (SOU 2014:77)

Branschsamordnaren har tillsammans med Myndigheten för radio och tv utarbetat ett förslag till plan för övergång från analog till digital marksänd ljudradio. Eftersom myndigheten har varit delaktig i utredarens arbete lämnar vi endast följande förtydligande synpunkter.

Myndigheten för radio och tv ska verka för yttrandefrihet inom sitt verksamhetsområde och främja möjligheterna till mångfald och tillgänglighet inom radio och tv. Myndigheten vill inledningsvis understryka vikten av tydliga förutsättningar vid ett teknikskifte. En lyckad övergång till digital marksänd radio kräver förutsägbarhet för lyssnare, programbolag och övriga aktörer.

3. En plan för övergång till digital marksänd ljudradio

3.2.2 En gemensam lansering

Enligt branschsamordnaren har radions huvudaktörer Sveriges Radio, MTG Radio och SBS Radio kommit fram till att en gemensam lansering av digital marksänd radio bör ske när sändningarna når 70 procent av befolkningen och att detta bör ske före utgången av 2016. De tillstånd för digital kommersiell radio som myndigheten meddelade i oktober 2014 innehåller villkor med krav om en viss minsta utbyggnadstakt och täckning för sändningarna. Av dessa villkor framgår att det är först den 1 juli 2018 som de nationella sändningarna ska kunna tas emot i områden där minst 70 procent av Sveriges befolkning är bosatt. Det finns dock inget som hindrar att utbyggnadstakten går snabbare än vad som anges i tillståndsvillkoren.

3.3.1 Tekniska förutsättningar

Det sändningsutrymme som regeringen har avsatt för marksänd digital ljudradio i VHF-bandet skulle även kunna användas för digital marksänd tv och myndigheten kan konstatera en stor efterfrågan på sändningsutrymme för marksänd tv, samtidigt som sändningsutrymmet för marksänd digitalradio länge har varit underutnyttjat. Myndigheten anser att det är angeläget att sändningsutrymmet används effektivt och att man därför bör skapa förutsättningar för den användning regeringen avsett.

3.4 Tillståndsfrågor under parallellsändningsperioden

I förslaget till lag med tillfälliga bestämmelser om tillstånd att sända analog kommersiell radio förslår branschsamordnaren att förlängningsmöjligheten bör vara förenad med villkor för tillståndshavarna. Ett villkor bör enligt samordnaren innebära krav om att ingå ett samverkansavtal som innebär att tillståndshavaren förbinder sig att i FM-sändningarna medverka till en allsidig information om det förestående teknikskiftet och det utbud som är tillgängligt via DAB+-sändningar. En komplettering av 13 kap. 9 § radio- och tv-lagen (2010:696) föreslås där Myndigheten för radio och tv får en möjlighet att i tillståndsvillkoren för tillstånd att sända analog kommersiell radio ställa krav på tillståndshavaren att ingå avtal med övriga tillståndshavare om samverkan i sändningar för att informera om digitalövergången och det utbud som tillståndshavarna sänder i digitala marksändningar.

Dessa krav handlar ytterst om det innehåll som sänds ut i näten och innebär en begränsning i programföretagens rätt att självständigt avgöra vad som ska förekomma i programmen. Myndigheten anser emellertid att det kan vara befogat att införa ett villkor om informationssamverkan då den analoga radion är en viktig informationskanal. Vidare ska, för ökade möjligheter till samförstånd, innan beslut om tillstånd fattas, den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som Myndigheten för radio och tv avser att förena med tillståndet (13 kap. 9 § radio- och tv-lagen andra stycket).

3.4.7 Ett andrahandsalternativ till förlängning av tillstånden

Myndigheten för radio och tv anser att en förlängning av tillstånden är att föredra framför en tidigareläggning av tillståndsförfarandet med en utlysning år 2016. En förlängning av tillstånden skapar största möjliga tydlighet för de berörda aktörerna och synes därför gynna ett teknikskifte. Förlängda tillstånd enligt den föreslagna lagen kommer dessutom inte att vara förenade med krav på att tillståndshavaren ska betala koncessionsavgift, vilket enligt myndighetens bedömning stärker programbolagens förutsättningar att satsa på en övergång till digitala sändningar.

3.5.2 *Släckningsvillkor*

Ett av branschsamordnarens förslag om släckningsvillkor gäller bilradio. Det ska finnas ekonomiskt och praktiskt rimliga möjligheter att konvertera analoga bilradiomottagare för DAB+-mottagning. Även i Norge är det ett krav att det ska finnas rimliga och tekniskt tillfredsställande lösningar för radiomottagning i bil innan en avveckling av FM-sändningarna kan ske. Myndigheten noterar, liksom samordnaren, att det norska kulturdepartementet i december 2013 preciserade villkoret: bilägare i hela landet ska ha goda möjligheter att montera adapterlösningar till sina FM-radiomottagare i bilar. I praktiken innebär kravet att det i minst hälften av landets kommuner och i alla län ska finnas tillgång till bilverkstäder eller andra inrättningar som erbjuder konvertering av bilradiomottagare för att kunna ta emot digitala sändningar. Myndigheten vill uppmärksamma att det även i Sverige kan bli aktuellt att behöva precisera detta släckningsvillkor.

3.5.3 *Uppdrag till Myndigheten för radio och tv*

Myndigheten för radio och tv välkomnar de föreslagna uppdragen att följa och rapportera om utvecklingen av marksänd digital ljudradio samt att genomföra en översyn av släckningsvillkoren för analog marksänd ljudradio. Myndigheten för radio och tv vill dock uppmärksamma att dessa uppgifter kommer att ta resurser i anspråk hos myndigheten.

3.6 *Informationsinsatser vid ett tekniskifte*

Myndigheten för radio och tv förordar det föreslagna alternativet att upprätta en tillfällig organisation inom utredningsväsendet för att koordinera programföretagens informationsinsatser vid tekniskiftet. De goda erfarenheterna från informationsarbetet vid övergången till marksänd digital tv talar för att detta är det lämpligaste tillvägagångssättet att koordinera informationsarbetet.

4. **Närradiosändningar**

4.3.1 *Närradion bör få fortsätta sända på FM-bandet*

Myndigheten anser, i likhet med utredaren, att det är viktigt att närradioaktörer i så stor utsträckning som möjligt ges en möjlighet att bedriva sändningsverksamhet på det vis de själva anser lämpligt. Myndigheten välkomnar därför en försöksverksamhet gällande digitala närradiosändningar och anser att en övergång till digitala närradiosändningar bör ske när aktörerna själva bedömer att det är lämpligt.

Myndigheten för radio och tv genomförde en översyn av närradion under år 2012 och kom fram till att närradion i huvudsak uppfyller sitt syfte att vara det ideella föreningslivets och de registrerade trossamfundens radio, fri från kommersiella intressen. En avveckling av analog kommersiell radio innebär dock en övergripande förändring av villkoren för hela radiomarknaden. Myndigheten välkomnar därför det föreslagna uppdraget att inför avvecklingen av den analoga kommersiella radion följa utvecklingen av närradioområdet.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Magnus Larsson efter föredragning av juristen Ulrika Stridbeck. I den slutliga handläggningen har även tekniskt sakkunnige Magnus Nemlander deltagit.

Magnus Larsson

Ulrika Stridbeck